ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΥΜΝΟΣ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

Μ' εὐχαρίστησί μας δημοσιεύουμε τὸ κάτωθι ἀνέκδοτο ποίημα τοῦ φίλου ποιητοῦ κ. Ρώμου Ψιλύρα, ὁ ὁποῖος δὲν ἔπαυσε νὰ γράφῃ ἐκλεκτοὺς πάντοτε καὶ ἐμπνευσμένους στίχους.

Καημέ, ποῦ δὲ σὲ χαίρονται στ' ἀκέριο,
θάλασσα μπλάβα, θάλασσα γλαυκή,
στοιχεῖο γαλάζιο, φλοίσβημα αἰθέριο,
ἀφρῶν, κυμάτων μάγα μουσική.

Μοντὸ χρωμόπλουμο, πηχτὴ παλέττα,
τοῦ Γαλανοῦ ἀποθέωσι καὶ σμαραγγή,
τρεχαντηριοῦ λευκὸ πανὶ ἢ γολέττο,
κόβει μιὰ πινελιὰ στὴ χαραγή.

Χαλκόχρωμο καράβι καὶ καΐκι,
μπρατσέρα φορτωτὴ γλυκοὺς καρπούς,
κόττερο, βάρκα, σκοῦνα, γόνδολα καὶ βρίκι,
λιμάνια, νάρκες στοὺς Ἕλκανούς.

Λύτες στὰ βύθη, σκάφαντρα, σφουγγάρια,
γαλῆνες, τρικυμίες, ξεβρασμοί,
τῶν ναυαγίων λείψανα καὶ ψάρια
ξέλαμπα, τραταδόροι, μισεμοί.

Τῆς Μπαρμπαριᾶς..κι' ὦ ὑπερπόντιοι ναῦτες,
ἐμπόροι, πλεούμενα στὰ πέρατα τῆς Γῆς,
οἱ ναυτίλοι μαζὺ κι' οἱ στολοκάφτες·
ὦ Θάλασσα, ροὴ θείας πηγῆς.

Αἰώνιο Ὕδωρ, τρίλαμπρο στοιχεῖο,
ἁρμύρα, κῦμα, ἀγκάλη ἀνθρωπινή,
στοὺς χειμῶνες ἡ ζήση τους στὸ κρῦο,
στὰ καλοκαίρια, τί θεοτινή!

Θάλασσα θεία, ἀφρόφλοισβη κι' αἰώνια
κῦμα γαλάζιο, σάλεμα θεῶν,
ποῦ στοὺς ἀνέμους παίρνεις μας καὶ χρόνια
χαρᾶς χαρίζεις τῶν φτωχῶν θνητῶν.

Ρῶμος Φιλύρας

Η ΕΙΚΟΝΑ ΜΟΥ

Βαθὺ βλέμμα, ὡραῖο μέτωπο, ἀχνὸ χρῶμα
φρύδια πυκνά, μισοξανθα μαλλιά,
μύτη μικρή, κοντός λιγνὸς τὸ σῶμα,
μέτριο σαγῶνι, χείλη φουσκωτά.

Γοργὸς στὸ βῆμα πάντα καὶ στὸ στόμα,
Κορμὶ γυρτό, γιομᾶτος δυστυχιά,
Φρόνιμος, ταπεινός, τρελλὸς ἀκόμα,
Δειλία καὶ θάρρος κλειῶ μέσ' στὴν καρδιά

Κανείς, κανεὶς στὸν κόσμο δὲν μὲ ξέρει,
Γιὰ νὰ μὴ κλάψω, ἀδιάκοπα γελῶ.
Ποσα ἡ ψυχὴ μου βάσανα ὑποφέρει!...

Φλογίζομαι ἀπὸ δόξα κι' ὅλο γράφω.
Ὅτι ἀγαπάω θαρρεῖς πὼς τὸ μισῶ.
Θὰ μὲ γνωρίσουν οἱ ἄνθρωποι ὁτὸν τάφο

† **Στέφανος Μαρτζώκης**

γιὰ τὰ ὡραῖα μάτια μιᾶς ἄλλης καὶ οὔτω καθεξῆς.

***

Ὁ Γκαῖτε εἰς ἡλικίαν 74 ἐτῶν ἀγάπησε μιὰ κόρη νεωτάτη, τὴν δεσποινίδα Οὐλρίκαν Λεβεζόβ, τὴν ὁποίαν συναντοῦσε στὰ λουτρὰ τοῦ Μάριεμβαδ, ὅπου ἐπήγαινε ἐπὶ δύο ἔτη συνεχῶς χάριν θεραπείας. Ἦτο κάτι περισσότερο ἀπὸ ἁπλῆ καὶ παραστικὴ συγκίνησι, ἀπὸ στιγμιαῖο ἀνατρίχιασμα τῆς ψυχῆς. Ὁ αἰσθηματικὸς γέρος ἀγάπησε ὁρμητικό, καὶ ὁ τελευταῖος αὐτὸς ἔρως του, χλωμὸς καὶ θλιβερός, σὰ χειμωνιάτικος ἥλιος τοῦ ἐπλήγωσε ὀδυνηρὰ τὴν καρδιά. «Ἀκούγοντάς την νὰ διαβαίνῃ ἀπ' τὴ δενδροστοιχία πρὸς τὴν πηγὴ—διηγεῖται ὁ Ἔκκερμαν—ὁ Γκαῖτε ἅρπαζε τὸ καπέλλο του βιαστικὰ καὶ ἔτρεχε κατόπιν της. Δὲν ἄφηνε νὰ χαθῇ μιὰ στιγμή ποὺ μποροῦσε νὰ τὴν περάσῃ σιμά της. Ἔζησε μερικὲς μέρες εὐτυχισμένες, καὶ ὁ χωρισμὸς τοῦ ἦτο πολὺ ὀδυνηρός...»

Τὰ φύλλα ἐκιτρίνι σαν στὰ δέντρα τοῦ Μάριεμβαδ. Ἡ Οὐλρίκα δὲν εἶνε πιὰ ἐδῶ. Ὁ Γκαῖτε ἀποφασίζει ν' ἀναχωρήσῃ, ζητῶντας παρηγοριὰ στὴν ποίησι. Μέσα στὴν ἄμαξα ποὺ τὸν ἐπήγαιν ε στὴ Βάϊμαρ ἔγραψε τὸ «Ἐλεγεῖο τοῦ Μάριεμβαδ». Μὲ κάποια παιδικὴν ἀβρότητα ποὺ συγκινεῖ μέχρι δακρύων ἀντέγραψε ἰδιοχείρως, καλλιγραφικὰ ἐπάνω σὲ περγαμηνὴ τὶς παραπονεμένες στροφές, τὶς ἔδεσε μὲ κόκκινο μαροκινὸ δέρμα καὶ τὶς ἔκλεισε μὲ μεταξωτὴ κορδελλίτσα :

« Παράπονο ἀναπάντεχο μὲ διώχτει ἐδῶθε κεῖθε
Καὶ δὲ μοῦ μένει παρὰ νὰ κλαίω αἰώνια »

Ὁ Γκαῖτε ὑπέφερε τόσο ἀπὸ τὸ χωρισμὸ αὐτό, ὥστε ἀρρώστησε βαριὰ καὶ ἤρθε στιγμὴ μάλιστα ποὺ οἱ φίλοι του ἐφοβήθησαν γιὰ τὴ ζωή του. Τότε τὸ μουσικὸ τάλαντο τῆς Μαρίας Συμαζόφσκα, τῆς ἔξοχης πιανίστας, κατόρθωσε νὰ καταπραΰνῃ καὶ νὰ διασκεδάσῃ τὸν Ποιητή.

Σταγυολέγος

Η ΑΝΕΚΔΟΤΗ ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ

[Μετάφρασις ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ καὶ ὑποσημειώσεις τοῦ κ. Χαριλ. Ἀντωνάτου. Οὐδεὶς ἔχει δικαίωμα ἀναδημοσιεύσεως καὶ ἐκδόσεως ἐκτὸς τοῦ μεταφραστοῦ.]

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

— **Στιχουργήματα.— Ἡ Μασσονικὴ Στοὰ στὴν Κέρκυρα.— Ἐξεταστικὴ Ἐπιτροπή.—Νέες καταδρομές.—Ποιητικὴ Τέχνη.— Τέχνη τοῦ συνθέτειν.— Χαρακτῆρες.— Ἤθη, ἔθιμα καὶ δοξασίες τῆς Κεφαλονιᾶς.— Ἕνας κακοήθης σπερμολόγος.—Ὁ Λασκαράτος θέλει μὲ ὅρους τὴ συμφιλίωση μὲ τὴν Ἐκκλησία.— Συμπέρασμα.**

Στὰ 1872 ἐτύπωσα τὰ ποιήματά μου, ἀφοῦ ἔβγαλα μερικὰ ἀπ' αὐτά. Ἔκαμα αὐτὴν τὴν ἔκδοση, γιὰ νὰ εὐχαριστήσω τὴ γυναῖκά μου, τὴν ὁποία οἱ φίλοι μας ἔκαμαν νὰ πιστέψῃ πὼς θὰ γινόντανε δεκτὰ μ' ἐνθουσιασμὸ ἀπὸ τὸ κοινό, πὼς θὰ τἀγόραζαν καὶ θὰ εἴχαμε κέρδος ὄχι ἀξιοπεριφρόνητο. Ἀφοῦ δὲν ἐμπόρεσα νὰ τὴν πείσω γιὰ τὸ ἀντίθετο, ὑποχρεώθηκα νὰ δανεισθῶ ἀπὸ φίλους μου ἀπόντες τὰ χειρόγραφα, ποὺ τοὺς εἶχα δώσει χρόνια πρίν, νὰ τοὺς κάμω μιὰν ἀναθεώρηση, γιὰ νὰ βγάλω ὅ,τι στὰ νειᾶτά μου εἶχα γραμμένο ὄχι πολὺ κόσμιο, κι' ἔπειτα νὰν τὰ δημοσιέψω. Στὴν ἀδυναμία, ποὺ βρέθηκα, νὰ κάμω τὰ ἔξοδα γιὰ τὴν ἐκτύπωσην αὐτή, ὁ ἀτιψιός καὶ τώρα γαμπρός μου Α. Φωκᾶς Γεωργακᾶτος, ἀνάλαβε γιὰ μέ, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰν τὰ πάρῃ πίσω ἀπὸ τὴν πούλησιν τῶν βιβλίων καὶ νὰ μοῦ ἀφήσῃ ἔπειτα τὸ κέρδος, ποὺ ὅλοι τὸ ἐπρόλεγαν σ π ο υ δ α ῖ ο, σύμφωνα πάντα μὲ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῶν φίλων, ποὺ δὲν ἤξαιραν οὔτε οἱ ἴδιοι, οὔτε ὁ κόσμος, ὅπως τὸ ἤξαιρα ἐγώ. Ἐπρόβλεψα καὶ προεῖπα ὅ,τι συνέβηκε ὕστερα.

Τὰ ποιήματά μου θὰ γινόντανε δεκτὰ μ' εὐχαρίστησιν, ἂν ἡ ἔκδοση ἤθελε μοιρασθῆ δωρεάν, ἀφοῦ ὅμως ἐπρόκειτο γιὰ πούλημα, ἡ διαφορὰ αὐτὴ ἄλλαζε τὰ πράγματα, ἐπάγωνε τοὺς ἐνθουσιασμοὺς καὶ περιώριζε τὲς παραγγελίες. Ὕστερ' ἀπὸ πολλὰ χρόνια καὶ μὲ μεγάλες δυσκολίες, ὁ γενναιόδωρος Μαικήνας μου ἐπίτυχε νὰ εἰσπράξῃ τὰ ἔξοδά του καὶ μόνον αὐτά. Καθένας θὰ πιστέψῃ ἀναμφίβολα ὅτι οἱ φίλοι τούλάχιστο, ποὺ τόσο ποθοῦσαν μιὰν ἔκδοση, ἡ ὁποία ἔμελλε νὰ μοῦ δώσῃ κάποιο κέρδος, μιὰ βοήθεια στὴ φτώχεια μου, ἔτρεξαν ν' ἀγοράσουν ἀντίτυπα, ὥστε νὰ εἶνε οἱ πρῶτοι, ποὺ θὰ παρακινοῦσαν καὶ ποὺ θὰ ἔκαναν νὰ πιτύχῃ τὸ ἔργο τους. Ἔ ! λοιπόν. Καθένας θὰ αἰσθανθῇ κατάπληξη σὰν μάθῃ πῶς, ὅλως ἀντίθετα, παραπονέθηκαν πικρά, ποὺ δὲν ἐφύλαξα ἀρκετὰ ἀντίτυπα νὰ τοὺς τὰ δωρήσω. Ἡ τελευταία αὐτὴ διαγωγὴ ὁμολογῶ πὼς ἐπέρασε τὲς βλέψεις μου.

Δὲ μποροῦσα μὲ συνείδηση νὰ δωρήσω βιβλίο σ' ἐκείνους, στοὺς ὁποίους ὁ ἀφιλόκερδος ἐκδότης του εἶχε τὴν ἐλπίδα νὰν τὸ πουλήσῃ, γιὰ νὰ πληρωθῇ τὲς δαπάνες του. Κι' αὐτὸς δὲν ἔμεινε περσότερο εὐχαριστημένος.

Λίγα ἀντίτυπα ἐστάλθηκαν στὴν Ἀθήνα καὶ πουλήθηκαν ἐκεῖ, καμιὰ ὅμως Ἀθηναϊκὴ Ἐφημερίδα, οὔτε κι' Ἑλληνική, δὲν ἔκαμε μνεία γιὰ τὴ δημοσίεψή μου. Ἕνας ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ἐφημεριδογράφους μοῦ ἔγραψε τότες, ζητῶντας ἕν' ἀντίτυπο τῶν στίχων μου, γιὰ τοὺς ὁποίους θὰ ἔγραφε, ἀφοῦ θὰ τοὺς διάβαζε. Τοῦ τὸ ἔστειλα δωρεάν, ἀλλὰ ἔμεινε ἄφωνος ! !

Γιὰ ἕνα χρονικὸ διάστημα ἐπίστευα πὼς ἀφορμὴ τῆς σιωπῆς του ἦταν ἡ ἐγγώρια γλῶσσα, στὴν ὁποίαν εἶχα γράψει. Ἐπειδὴ ἡ *γλῶσσα, ποὺ μεταχειριζόντανε, δὲν ἦταν ἡ Ἐθνική, ἀλλὰ ἕνα τεχνητὸ κράμα, φαμπρικαρισμένο στὰ γραφεῖά τους, εἶδος γραμματικοῦ ξόανου, σῶμα χωρὶς ψυχή, χωρὶς ζωή,γλῶσσα τέτοια,ποὺ ὅσοιἀρχίζαν νὰ τὴν μαθαίνουν στὰ σχολεῖα τῆς Γραμματικῆς, ποὺ πλεονάζουν στὴν Ἑλλάδα, ξεμαθαίνουν τὴ ζωντανή τους γλῶσσα καὶ χάνουν τὴ χάρη της.*

Ὑπόθεσα λοιπὸν πῶς, συνηθισμένοι στὴν τεχνητὴ κι' ἄψυχη γλῶσσα, δὲν εὕρισκαν νοστιμάδα στὴ φυσικὴ καὶ ζωντανή πῶς, συνηθισμένοι νὰ κάνουν τοὺς ἀρχαιόφιλους καὶ φιλολογοῦνε τοὺς παπῦρους, γιὰ ν' ἀνακαλύψουν λέξες καὶ παράδοξες συνήθειες, ἐπιτήδειοι νὰ θαμπώνουν ὅποιον δὲν τοὺς καταλαβαίνει, εὕρισκαν κατώτερο τῆς ἀξίας τους ν' ἀσχολιῶντσι μὲ πράγματα, γραμμένα σὲ γλῶσσα, ποὺ καθένας μπορεῖ νὰ τὴν νοιώθει.

Ἀργότερα ὅμως μ' ἐβεβαίωσαν ὅτι στὴν Ἀθήνα ἡ ἀναγγελία στὲς ἐφημερίδες, γιὰ καινούργια βιβλία, δὲν ἀποβλέπει στοὺς ἐφημεριδογράφους : ἀνήκει στοὺς ἴδιους τοὺς συγγραφεῖς, οἱ ὁποῖοι στέρνουν στὴν ἐφημερίδα ἕτοιμη τὴν ἀγγελία, ὅπως θὰ τὴν ἔδινε ἕνας ἀμερόληπτος συντάχτης. Λένε ἐπίσης πὼς στὴν Ἀθήνα ὑπάρχει μιὰ Ἑταιρεία «ἀ μ οι β α ί ο υ θ α υ μ α σ μ ο ῦ», ποὺ τὴν ἀποτελοῦν μερικοὶ συγγραφεῖς, οἱ ὁποῖοι ἔχουν συμφωνήσει ν' ἀλληλοεπαινιῶνται στὲς ἐφημερίδες· ἐγὼ ὅμως δὲν ἤμουν μέλος της.

Ἔπειτα ἡ στιχουργία τῶν ποιημάτων μου δὲν εἶνε ἡ δική τους. Ἔχουν στίχους, τῶν ὁποίων μετροῦνε τὲς συλλαβὲς μὲ τοὺς δαχτύλους, χωρὶς νὰ ἐνδιαφέρωνται γιὰ τὸ αὐτί. Μερικοὶ εὐχαριστῶνται ἀκόμα νὰ φτειάνουν τροχαίους, δαχτύλους, σπονδείους καὶ Πυρρίχειους, ὁλοέτοιμοι νὰ τοὺς παρουσιάσουν σὰν τὴν τελεφταία λέξη τῆς μόδας, ὅταν οἱ ἀπὸ δυὸ χιλιάδες χρόνια πρόγονοί μας θ' ἀναστηθοῦν, θὰ τοὺς ἀπολαύσουν καὶ θὰ χειροκροτήσουν.

Οἱ στίχοι μου δὲν εἶχαν τίποτα ἀπὸ τὸν παλαιωμένον αὐτὸ χαρακτῆρα, ποὺ τόσο ἐκτιμήθηκε ἀπὸ τοὺς «Λογιώτατους», κι' ἡ ἁρμονία τους δὲ μποροῦσε νἆναι αἰσθητὴ σὲ αὐτιά, φοδαρισμένα μὲ χοίρου δέρμα.

(Ἀκολουθεῖ).